

Complex project ECA

Ontwerpverslag werkgroep natuurcompensaties

21 december 2021

Datum:	21 December 2021
Auteur:	Anke Coolens (SHIP, SWECO Belgium)
Document:	ECA30-SHP-0302-Werkgroep Natuurcompensaties 20211221-NCP-VSL-0122-1.0.-A.pdf
Presentatie:	zie bijlage 2
Aanwezigheidslijst:	zie bijlage 1

---

1. RESULTATEN GRONDWATERMODEL PROSPERPOLDER ZUID

- Zie slide 5 t.e.m. 39 – Frank Versteegen (SHIP, Witteveen+Bos)

Vragen/Opmmerkingen:

Sven Heyndrickx (gemeente Beveren)

Sven merkte op dat er een peilbuis wordt bijgeplaatst in Prosperpolder, of peilbuizen. Hoe lang gaan ze meten? Wanneer zijn ze geplaatst?

Frank Versteegen (SHIP, Witteveen+Bos) antwoordt dat ze bezig zijn met de plaatsing van de peilbuis. Er moet gekeken worden waar precies de peilbuis geplaatst wordt, dat wordt in het begin 2022 bepaald. Bij voorkeur meten de peilbuizen zo lang mogelijk. Dan wordt het verloop over het seizoen zichtbaar, en wanneer men doormet na de realisatie van het inrichtingsplan kunnen ook de effecten van het inrichtingsplan gemeten worden.

Sven Heyndrickx (gemeente Beveren) voegt toe dat het belangrijk is dat de peilbuis zo snel mogelijk geplaatst wordt, om ook de hoge waterstand van de winter nog te kunnen meten.

Tim Gregoir (Dep. MOW Afd. Maritieme toegang) vult verder aan dat voor het plaatsen van peilbuizen in het dorp het nog even duurt. Er moet nog gezien worden waar, maar er moet minstens een maand gerekend worden alvorens er toestemming is om een peilbuis te mogen zetten i.v.m. ondergrondse leidingen.

René Maes (Natuurpunt)

Is men zeker dat binnen het zelf gebied van Prosperpolder zuid geen drainagebuizen meer zitten? Zijn die volledig weggenomen?

Tim Gregoir (Dep. MOW Afd. Maritieme toegang) antwoordt dat het Havenbedrijf deze werken uitgevoerd heeft, en dat hij het daar moet navragen. Het lijkt niet logisch dat ze drainagebuizen onder de dijken zouden laten zitten, aangezien dat een aanzienlijk risico is voor de stabiliteit.

Paul Cerpentier (Algemeen Boerensyndicaat)

Paul heeft een vraag met betrekking tot de effecten die er zijn naar de landbouwpercelen toe. Bij fruitteelt gaat zouter water effect hebben op de opbrengsten van die akkerbouwteelten. Wordt daar iets gecompenseerd? Wordt daar geruild van grond? Hoe wordt dat gezien?

Frank Versteegen (SHIP, Witteveen+Bos) duidt dat er op delen van de percelen berekend wordt dat de chlorideconcentratie gaat toenemen, en dat dat effect zal hebben. Hij stelt dat er gekeken moet worden naar of de gebruikte informatie nog klopt, of de teelten nog effectief kloppen. Indien er effectief nog een boomteelt zit, wat heel gevoelig is voor zout, dan zal het daar moeilijker worden in de toekomst. Dan dient er een gesprek aangegaan te worden met de betreffende persoon en daar kan een vergoeding of ruilproces gebruikt worden. Maar in eerste instantie moet er gekeken worden wat de situatie op het perceel exact is.

Maarten Goris (Dep. MOW Afd. Maritieme toegang) vult verder aan dat er in het dorp van Prosperpolder nog een aantal grachten zijn die nog niet meegenomen zijn in het model. Voor percelen in die omgeving moet nog gezien worden wat de impact exact zal zijn. Frank Versteegen (SHIP, Witteveen+Bos) bevestigt dat dit nog een verfijningsslag is die gemaakt moet worden, dat er nog een aantal watergangen zijn die nog niet in het grotere model gevangen zijn. Dit kan in de lokale situatie de effecten verminderen.

Tim Gregoir (Dep. MOW Afd. Maritieme toegang) vult aan dat er aan de rand van Prosperpolder zuid veel overheidseigendommen zijn. Bij deze percelen kan men kijken naar de toekomst van die percelen, of er geen teelten op gezet kunnen worden die minder gevoelig zijn aan de effecten.

Voor private percelen moet, indien er schade berokkend wordt, gekeken worden naar hoe het vergoed of uitgeruild kan worden. Tim haalt aan dat de koffer 'landinrichting' een mogelijke oplossing bevat. Er moet nog bekeken worden welk instrument het meest aangewezen is.

Paul Cerpentier (Algemeen Boerensyndicaat)

Is er rekening gehouden bij de ontwikkeling van het gebied met de zeespiegelstijging? Dat je niet binnen enkele jaren of tientallen jaren geconfronteerd wordt met andere uitdagingen waar op dit moment niet aan gedacht wordt bij de inrichting van het gebied.

Frank Versteegen (SHIP, Witteveen+Bos) antwoordt dat de zeespiegelstijging niet mee in het model zit, er wordt wel doorgerekend op langere tijdschalen met een model tot 2050.

Tim Gregoir (Dep. MOW Afd. Maritieme toegang) vermeldt dat er een inlaatconstructie is, waarmee het peil geregeld kan worden. Dus indien het peil op de Schelde stijgt, moet dat niet persé op de Prosperpolder ook binnengelaten worden. Maarten Goris (Dep. MOW Afd. Maritieme toegang) vat samen dat we de zeespiegel niet onder controle hebben, maar wel wat er als water binnenkomt in Prosperpolder zuid.

2. AANPASSING NATUURCOMPENSATIEOPGAVE

- Zie slide 40 t.e.m. 71 – Mischa Indeherberg (SHIP, Mico-effect)

Vragen/Opmmerkingen:

Sven Heyndrickx (Gemeente Beveren)

Hij vraagt waar het verschil in oppervlakte van foerageergebied van de bruine kiekendief vandaan komt. Hoe dat van 5,... naar 7,6 gegaan is.

Guy Geudens (SHIP, SWECO Belgium) gaf onderstaande toelichting:

1° De compensatieopgave voor weidevogels (IHD's in SBZ-V) is leidend. Goed ingericht, zo weinig mogelijk verstoord weidevogelgebied is zeker ook zeer geschikt als foerageergebied Bruine Kiekendief (BK). Met andere woorden voor WOW lift BK mee op die oppervlaktes. De analyse van inname foerageergebied BK gebeurt uiteraard volgens aanvaarde methodes. De cijfers variëren nog vooral naargelang het gekozen projectgebied voor WOW dan wel CCL dat in de MER of passende beoordeling bestudeerd wordt.

2° Concreet: We zijn bij MER WOW na de zomer beginnen werken met een veel ruimer "projectgebied" met GIS oppervlakte 87,7 ha: de Nieuwe Dijkstraat en aanzet buffer CCL naar het noorden toe, aanpassing ophoging Spaans Fort naar het zuidwesten en volledige driehoek Putten Hoog. De huidige analyse gaat over die ruimere zone (rode perimeter in kaartjes presentatie Argusvlinder).

Hier de nieuwe, actuele analyse. De 7,61 ha opgave komt van 8,91 ha (uit tabel 1-22) min 1,3 ha minder verstoord weidevogelgebied in Putten West/Putten Weiden.

Tabel 1-22: Analyse van de compensatieoppervlakte in te richten nieuw foerageergebied (prooirijk gebied) voor Bruine kiekendief

Ongebruikt haventerrein	Kwaliteitsniveau als foerageergebied	Ingenomen oppervlakte door WOW (ha)	Compensatiefactor naar prooirijk gebied	In te richten nieuw foerageergebied (ha)
Zone buiten spoorweg van complex Watermolen tot Middenstraat	2	25,23	0,13	3,28
Zone buiten spoorweg van Middenstraat tot Putten Hoog & huidig terrein langs spoorweg bij Doeldok	0	2,92	0	0
Putten Hoog, zuiden C59 en zuiden Gedempt Doeldok	3	19,04	0,25	4,76
Akkers tussen de straat Hogendijk en de Dreefstraat	1	9,67	0,09	0,87
				8,91

Sigrid Borgmans (MLSO)

MLSO zag dat er bij Bieshoekbos dat er een compensatie van 25,8 ha zou nodig zijn. Collega Christa Schaut had aangegeven dat dit niet zou kloppen, dat de oppervlakte minder zou moeten zijn.

De kleine toename in bosoppervlakte, en daar aan gekoppeld de compensatienood, is toe te wijzen aan de gewijzigde projectafbakening. Waar de oostelijke grens voordien recht naar beneden ging, toont deze in de laatste plannen een kleine uitstulping. In overeenstemming met MLSO is echter afgestemd dat op basis van de huidige inzichten momenteel de rechte afbakening dient aangenomen te worden. Onderstaand worden de twee bosafbakeningen getoond. De onderste figuur gaat uit van een oppervlakte van 8,4 ha dat spontaan verbost is en ouder is dan 22 jaar. Aangezien de compensatiefactor 3 is, geldt een te compenseren oppervlakte van 25,2 ha.

Boudewijn Jongenelen (Lenora)

Boudewijn opereert voornamelijk vanop de rechteroever, waar slechts 15% van het ECA project ligt. Hij merkt op dat de natuurcompensatie daar nog steeds in onderzoek is of nog onderzocht moet worden. Ondertussen werd er een omgevingsvergunning aangevraagd door PSA op het zelfde gebied. PSA wenst het terrein, ca. 14 ha, te asfalteren. Hiertegen werd al een bezwaar ingediend. Het zijn twee moeilijk te rijmen zaken, enerzijds dat de zaken nog onderzocht moeten worden, en anderzijds de omgevingsvergunning voor het asfalteren van de oppervlakte.

Tim Gregoir (Dep. MOW Afd. Maritieme toegang) geeft aan dat voor de Noordzeeterminal ECA nog niet op kruissnelheid is. Momenteel lopen er nautische onderzoeken om te zien hoe het eruit kan zien. Hij zegt dat de Noordzeeterminal niet de hoogste prioriteit heeft. Het MER-onderzoek is nog niet opgestart en daarom wordt de natuurcompensatie daar nog niet in detail bekeken. Dit betekent niet dat PSA geen omgevingsvergunningsaanvraag kan doen. Hij nuanceert dat de vergunning niet voor de verharding van het hele terrein is. Er wordt nog minstens 0,7 ha met water en riet uit het projectgebied gelaten. Er wordt afgewacht hoe het verloopt, en de natuurcompensatie wordt alleszins begroot.

Boudewijn Jongenelen (Lenora) vermeldt dat er voor de aanvraag een volledige ontheffing van de MER-verplichting gevraagd wordt, en dat er geen MER onderzoek is moeten gebeuren. Het aspect m.b.t. ecotopen etc. wordt dus niet beschreven, wat hem zorgen baart. Tim Gregoir (Dep. MOW Afd. Maritieme toegang) geeft aan dat er een analyse gebeurd is, aangezien een ontheffingsaanvraag ook een aantal aspecten inzake biodiversiteit moet bekijken. Verder zegt Tim dat het dossier voor de Noordzeeterminal nog opgestart moet worden. Maarten Goris (Dep. MOW Afd. Maritieme toegang) voegt toe dat volgens de timing van ECA het MER voor de Noordzeeterminal eind volgend jaar wordt opgestart.

3. INRICHTING PROSPERPOLDER ZUID

- Zie slide 77 t.e.m. 85 – Tim Gregoir (Dep. MOW Afd. Maritieme toegang)

Vragen/Opmmerkingen:

Johan Baetens (Natuurpunt)

Waarom wordt er specifiek gekozen voor knoteiken? In het idee van al willen zien hoe het eruit gaat zien, voor knoteiken moet je minstens 7 jaar wachten alvorens je een eerste knotbeurt kan doen.

Sven Heyndrickx (Gemeente Beveren) duidt dat de knoteiken het voorstel is van het Agentschap Natuur en Bos, om de onderhoudstermijn te beperken. Over de soort knotboom kan gesproken worden.

Laurent Vanden Abeele (ANB) zegt dat voor de Drijdijk inderdaad knoteiken voorgesteld werden. Hier in een meer estuarien milieu zijn eiken misschien niet de beste keuze. Misschien dat abelen een betere keuze zou zijn, maar het is altijd een afweging tussen onderhoud en levensvitaliteit van de boom. Dirk Artois (Onroerend Erfgoed) treedt bij, op de linkeroever kan hij niet direct knoteiken terugvinden, op de rechteroever in de polders wel.

Dirk Artois (Onroerend Erfgoed)

- Er staan nog redelijk jonge populieren in de proefprojectzone, waarom niet proberen deze nog te knotten? Als je dan toch een idee wil hebben van het beeld.

Sven Heyndrickx (Gemeente Beveren) vermeldt dat er momenteel nog maar 6 in deze strook staan, over een afstand van 220 m, dus dat het dreefeffect beperkt is. Dirk Artois (Onroerend Erfgoed) suggereert dat als het nog haalbaar is, dat een optie is.

- Men wilt geen hoge bomen voor de nestgelegenheid, maar knotbomen zijn net gekend omdat ze veel nestgelegenheid bieden voor holebroeders etc. Is dan het effect niet omgekeerd, dat je er net meer gaat aantrekken?

Geert Spanoghe (INBO) antwoordt dat op een dijk die toegankelijk is voor wandelaars en fietsers, er een groot verschil is tussen een bomenrij waar de verwachting is dat die 20 m gaan worden en een spaarzame knotwilgenrij. Zwarte kraaien, eksters en buizerds moet je daar niet in verwachten, dat zijn net de soorten waar we grote effecten naar verstoringafstand als effectieve predatie van jongen van zien. In principe verwachten we veel kleinere impact in spaarzame knotbomen dan in hoge bomenrij. Na 7 jaar zijn de knotwilgen soms mastodonten zijn. Het is een deel van de monitoring om dat in de gaten te houden, op tijd knotten en bijhouden.

Maarten Goris (Dep. MOW Afd. Maritieme toegang)

Dirk Artois (Onroerend Erfgoed), je zegt dat je knoteiken enkel op de rechter Scheldeoever zit. Welke soorten zie je op de linker Scheldeoever?

Dirk Artois (Onroerend Erfgoed) zegt dat dat eerder wilg en populier is, maar ook es en eveneens elzen. Elzen dan is het eerder waasland, maar wilg, populier, abeel... zijn zeker mogelijk. Er zijn ook wat essen, maar we zitten met de ziekte.

Guy Geudens (SHIP, SWECO Belgium) voegt toe dat men graag 1 soort heeft om een dreefeffect te krijgen. Het is slimmer om het risico wat te verdelen over verschillende soorten. Olm is ook geen slechte keuze, heeft vroeger op de polderdijken gestaan en is ook goed knotbaar. Maar elke soort heeft voor- en nadelen. René Maes (Natuurpunt) vult aan dat hij hetzelfde voorstel als Guy had, om eens te denken aan iepen. Rond Prosperpolder zuid komen ze voor, spontaan. Het is belangrijk om niet al te snel teveel werk te hebben.

Dirk Artois (Onroerend Erfgoed)

Is het de bedoeling dat het een dreef is? Of een bomenrij? Er is een groot verschil tussen een dreefaspect en bomenrijen.

Guy Geudens (SHIP, SWECO Belgium) voelde aan dat ze bij de gemeente Beveren graag een dreef willen, dus dezelfde soort bomen, niet al te ver van elkaar gezet, een uniforme rij van knotbomen, die in lijn staan. Dit werd was een bezorgdheid voor het lineaire effect. Maarten Goris (Dep. MOW Afd. Maritieme toegang) sluit daarbij aan, dat voor de erfgoedgemeenschap en Doelland het dreefeffect voor hen ook gewenst is.

4. ARGUSVLINDER

- Zie slide 71 t.e.m. 76 – Guy Geudens

Geen vragen of opmerkingen

5. VARIA

Geen vragen of opmerkingen

6. KOMENDE OVERLEGMOMENTEN

De datum voor de volgende werkgroep is nog niet gekend, de Doodle voor de volgende vergadering wordt opgesteld.

7. BIJLAGEN

7.1. Bijlage 1: Aanwezigheidslijst

Aanwezig

Dirk Artois (Onroerend Erfgoed)
Boudewijn Jongenelen (Lenora)
Vincent Briers (Dep. MOW Afd. Maritieme toegang)
Maarten Goris (Dep. MOW Afd. Maritieme toegang)
Tim Gregoir (Dep. MOW Afd. Maritieme toegang)
Leen Coen (Dep MOW, afd Waterbouwkundig Laboratorium)
Paul Cerpentier (Algemeen Boerensyndicaat)
Frank Versteegen (SHIP, Witteveen+Bos)
Timo Worm (SHIP, Witteveen+Bos)
Guy Geudens (SHIP, SWECO Belgium)
Anke Coolens (SHIP, SWECO Belgium)
Mischa Indeherberg (SHIP, Mico-effect)
Sven Heyndrickx (Gemeente Beveren)
Johan Baetens (Natuurpunt)
René Maes (Natuurpunt)
Kristof Guldentops (Port of Antwerp)
Stefaan Ides (Port of Antwerp)
Johan Hoeben (Port of Antwerp)
Trees Leroy (Dep. Omgeving)
Mathias Vercauteren (Boerenbond)
Piet Thys (Vlaamse Waterweg)
Sigrid Borgmans (MLSO)
Sofie Coppens (Alfaport Voka)
Geert Spanoghe (INBO)
Leen Van Nieuwerburgh (VLM)
Laurent Vanden Abeele (Agentschap Natuur en Bos)
Steven Laureys (Agentschap Natuur en Bos)

7.2. Bijlage 2: PPT presentatie

ECA30-MOW-0302-Werkgroep Natuurcompensaties 20211221-NCP-PRS-0064-1.0-A.pdf